

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă intitulată Lege privind organizarea și funcționarea institutelor de teorie politică și educație democrată.*

I. Principalele reglementări

Această propunere legislativă are ca obiect de reglementare acordarea dreptului partidelor politice de a înființa, „*institute de teorie politică*”, cu personalitate juridică, acestea fiind autonome față de partidele politice și beneficiind, în urma adoptării măsurilor preconizate prin prezenta propunere legislativă, de statutul de fundații de interes public.

Potrivit „Expunerii de motive” „*institutele de teorie politică trebuie să fie organizate în așa fel încât să poată furniza, la cerere sau din proprie inițiativă, partidelor politice, guvernelor României în succesiunea lor și societății civile, suport și sprijin doctrinar, ideologic, pragmatic, funcționând ca grupuri de reflecție politică după modelul think tank-urilor care activează în democrațiile occidentale*”.

II. Observații și propuneri

1. În România, organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ este reglementată de Legea nr. 84/1995, cu modificările și completările ulterioare, și constituie o prioritate națională.

Înființarea unor institute de teorie politică care să organizeze cursuri academice sau stagii de masterat cu respectarea condițiilor de drept comun prevăzute de sistemul național de învățământ contravine dispozițiilor legale în vigoare. Astfel, alin. (1) și (2) ale art. 11 din Legea nr. 84/1995 prevăd:

- „*Învățământul nu se subordonează scopurilor și doctrinelor promovate de partide politice sau de alte formațiuni politice*”.

- „*În unitățile și spațiile de învățământ se interzic crearea și funcționarea partidelor sau altor formațiuni politice, precum și desfășurarea activităților de organizare și propagandă politică.*”

Pe de altă parte, înființarea unor institute de teorie politică de către partidele cu reprezentare parlamentară, ar putea fi structurată în activitatea de organizare și în conținutul învățământului, după criterii exclusiviste și discriminatorii de ordin ideologic, politic sau etnic în care beneficiarii nu ar putea fi decât simpatizanți ai partidelor politice.

2. Pentru reglementarea funcționării unor institute de teorie politică, există potrivit legislației în vigoare, două variante:

- constituirea și funcționarea institutelor de teorie politică ca fundații, în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;

- constituirea și funcționarea unui institut de teorie politică ca institut de cercetare științifică în subordinea Academiei Române.

În ambele variante, nu sunt necesare noi reglementări, legislația în vigoare conținând suficiente dispoziții cu privire la modul de înființare și funcționare, inclusiv finanțarea fundațiilor sau a institutelor de cercetări.

3. Dispozițiile **art. 7 alin. (2)** din prezenta propunere legislativă, prin care se interzice institutelor promovarea oricăror „*activități care ar tinde pe plan teoretic sau practic către limitarea libertăților democratice și a pluralismului politic, către promovarea oricăror forme de intoleranță, naționalism șovin, xenofobie, rasism sau antisemitism, precum și a discriminărilor negative pe indiferent ce criteriu*”, reiau prevederile cu caracter de principiu fundamental cuprinse în *art. 40 alin.*

(2) din Constituție, și, prin urmare, trebuie înlocuite cu o dispoziție de trimitere la textul constituțional.

Menționăm că, interdicția instituită prin dispozițiile constituționale sus citate este reluată și în:

- dispozițiile *art. 2 și art. 3* din Legea partidelor politice nr. 14/2003, prin care, după ce se enumeră valorile pentru care militează partidele politice, se face trimitere la prevederile *art. 37 alin. (2) și (4)* din Constituția din anul 1991, care după revizuirea și republicarea Constituției au devenit *art. 40 alin. (2) și (4)*;

- dispozițiile *art. 9 alin. (2)* din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare, fac trimitere la prevederile *art. 37 alin. (2)* din Constituția României din anul 1991, pentru citarea parchetului în cadrul procedurii de înscriere a unei asociații, când se constată neregularități cu privire la cerințele legale pentru constituirea unei asociații.

4. Din cuprinsul propunerii legislative nu rezultă cu claritate regimul juridic al „*institutelor de teorie politică*”, deși, din Expunerea de motive, acest regim se conturează ca fiind derogatoriu de la dreptul comun în materie de asociații și fundații, cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea acestor institute fiind stabilite o serie de drepturi în favoarea partidelor politice. Astfel, semnalăm:

a) la **art. 4** al propunerii legislative se stabilește statutul de fundații de utilitate publică pentru „*institutele de teorie politică*”, așa cum acest statut a fost definit în dispozițiile *art. 41 alin. (1)* din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, potrivit căruia „*recunoașterea utilității publice conferă asociației sau fundației următoarele drepturi și obligații:*

a)

b) *dreptul la resurse provenite din bugetul de stat și bugetele locale....*”.

Prin urmare, posibilitatea institutelor de a beneficia de resurse financiare de la bugetul de stat este stabilită prin propunerea legislativă în discuție în considerarea statutului de fundație de utilitate publică al acestora, dar mai ales a faptului că în acest mod urmează să fie finanțată activitatea de interes general care va fi susținută prin înființarea institutelor.

Facem precizarea că, dispozițiile sus menționate nu sunt corelate cu prevederile *art. 1 alin. (2)* din propunerea legislativă potrivit cărora institutele nu vor mai beneficia de *subvenții de la bugetul de stat* în

situația în care partidele care le-au înființat își pierd calitatea de partid parlamentar.

b) cu privire la dispozițiile **art. 8** al propunerii legislative conform cărora „*Înființarea institutelor de teorie politică se face prin hotărâre judecătorească pronunțată de Curtea de Apel din București la cererea unui partid politic interesat*”, considerăm că textul nu poate fi acceptat în această formă deoarece:

- hotărârea instanțelor (judecătorie, tribunal sau Tribunalul Municipiului București, după caz) prin care se soluționează cererea de înscriere a asociației sau a fundației în Registrul asociațiilor și fundațiilor, ori cererea de înregistrare a unui partid politic în Registrul partidelor politice, nu are ca efect „*înființarea*” asociațiilor, fundațiilor sau partidelor politice, ci *dobândirea de către aceste organizații a personalității juridice ca efect al admiterii cererii de înscriere sau de înregistrare;*

- dispozițiile legale în vigoare cu privire la asociații și fundații și partide politice prevăd că împotriva încheierilor pronunțate de instanțe în soluționarea cererilor de înscriere, înregistrare a asociațiilor, fundațiilor sau partidelor politice, după caz, se poate formula o singură cale de atac, și anume *recursul*, nu și *apelul* așa cum prevede *art. 8 alin. (2)* din propunerea în discuție.

Față de dispozițiile *alin. (1) al art. 8* din propunerea legislativă, care dau în competența de primă instanță a Curții de Apel soluționarea cererii cu privire la înființarea institutelor de teorie politică, corelate cu cele ale *alin. (2)* al aceluiași articol, prin care se preconizează *instituirea împotriva hotărârii Curții de Apel a două căi de atac, atât apel, cât și recurs*, această măsură nu poate fi acceptată dacă avem în vedere aspectul că împotriva hotărârii de primă instanță, pronunțată de Curtea de Apel, *poate fi promovată numai calea de atac a recursului.*

5. Referitor la art. 17-18 și următoarele din propunerea legislativă, *privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Institutele de Teorie Politică în cadrul Secretariatului General al Guvernului*, facem precizarea că potrivit legislației în vigoare Secretariatul General al Guvernului funcționează ca structură cu personalitate juridică în aparatul de lucru al Guvernului, având rolul de a asigura derularea operațiunilor tehnice aferente actelor de guvernare, rezolvarea programelor organizatorice, juridice, economice și tehnice ale activității Guvernului, precum și reprezentarea Guvernului în fața

instanțelor judecătorești, fără a deține competențe în domeniul funcționării partidelor politice.

6. La **art. 21 alin. (2)**, în cadrul enumerării infracțiunilor (enumerarea de titluri marginale și nu prin identificarea precisă a dispoziției legale prin referire la articole), „*împiedicarea actului de justiție*” nu este prevăzută ca infracțiune de sine stătătoare de Codul penal, cu modificările și completările ulterioare.

7. Referitor la prevederile **art. 22 alin. (2)** din propunerea legislativă, în conformitate cu care „*Împotriva actului de respingere a subvenției se poate face acțiune la instanța de contencios administrativ, pentru motive de legalitate și la Comisia de buget – finanțe a Camerei Deputaților, pentru motive de oportunitate*”, menționăm că instanțele au plenitudinea de competență să judece, conform legii, cererile de chemare în judecată cu care au fost sesizate, atât pentru aspecte de oportunitate, cât și pentru aspecte de legalitate.

Prin urmare, judecarea sau soluționarea *acțiunilor*, chiar pentru motive de oportunitate, nu poate fi dată în competența Comisiei de buget – finanțe a Camerei Deputaților. Aceasta poate primi, eventual, sesizări, cereri, rapoarte și alte documente similare care nu o investesc însă și cu rezolvarea *acțiunii*, ca organ de jurisdicție.

În plus, referitor la teza a doua a *alin. (2)* din același articol conform căreia „*Hotărârile acestor instanțe vor fi obligatorii pentru Consiliul Național pentru Institutele de Teorie Politică*” aceasta nu poate fi acceptată, Comisia de buget – finanțe a Camerei Deputaților neputând fi denumită *instanță* și neputând îndeplini sub nici o formă atribuții care, prin lege, sunt de competența autorității judecătorești.

Propunerea sub forma prezentată este vădit neconstituțională, încălcând principiul separației puterilor în stat, prevăzut de *art. 1 alin. (4)* din Constituția României.

8. Nici dispoziția prevăzută la **art. 27 alin. (2)**, de a „*exista o suficientă autonomie*” a institutelor față de partidele politice de care sunt „*legate organizatoric, financiar sau operațional*”, nu poate fi acceptată întrucât nu stabilește criterii precise și obiective în acest sens.

De asemenea, formularea de la **alin. (2) lit. c)** a **aceluiași articol**, conform căreia „*Institutul în cauză se implică în mod activ în campanii electorale în sprijinul unui partid politic, altfel decât în calitate de consultant și implică în campaniile partidului respectiv prestigiul său,*”

părând că acționează în nume propriu.” este nu numai imprecisă dar și în contradicție cu conceptul de „autonomie” enunțat în Expunerea de motive și în câteva texte de conținut.

9. În ceea ce privește dispozițiile **art. 33** din propunerea legislativă, anume: *„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.”*, menționăm că, după revizuirea Constituției, aceasta prevede la art. 78 că *„Legea se publică în Monitorul oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.”*

10. Propunerea legislativă nu îndeplinește condiția stabilită de art. 138 alin. (5) din Constituția României conform căreia *„Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.”*

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele prezentate, **Guvernul nu susține adoptarea propunerii legislative în forma prezentată.**

cu stimă,
Adrian NĂSTASE

Domnului senator Nicolae VĂCĂROIU
Președintele Senatului